

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput IX. Definitio involuntarii, duplexque ipsius acceptio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

ergo permittit illud appeti ob bonum honestum, vel ut utile ad illud.

105 5°. Denique ut actus sit in specie determinata virtutis, debet specialiter exerceri propter honestatem propriam talis virtutis, tamquam finem, saltem intermediam. Ergo in genere dicendum, ad hoc ut actus sit in genere virtutis, necessarium esse, ut exerceatur propter bonitatem seu honestatem virtutis. Probat^{ur} antecedens: quia actus tendens in objectum, in quo variae sunt rationes honestatis, spectantes ad varias species virtutes, solum contrahit specialem honestatem illius virtutis, quae voluntas movetur ad exercendum talem actum; non vero specialem honestatem aliarum virtutum, quae voluntas hinc & nunc non movetur. Si quis enim ex solo motivo iustitiae faciat actum, qui materialiter est iustitiae & misericordiae, dando v. g. proximo indigenti rem ipsi ex iustitia debitam, quae talem praecise, non quae sublevativam indigentiae ipsius, solum exercet actum iustitiae, non misericordiae.

106 Et confirmatur: solus ille facit actum charitatis, qui facit illum propter motum charitatis, id est, propter Deum, ut omnes fatentur; patetque ex eo quod solus ille faciat actum charitatis, qui agit ex charitate, quae est virtus quae Deum diligitur propter se, & proximus propter Deum. Idem ergo proportionaliter de aliis virtutibus dicendum. Quia solus etiam ille facit actum obedientiae, temperantiae, iustitiae, &c. qui agit ex obedientia, temperantia, iustitia, &c.

107 Nec obstat Angelicus Doctor 2. 2. q. 123. a. 2. ad 2. dicens, quod martirium propter Deum perpeffum, est actus charitatis ut imperantis, fortitudinis autem ut elicentis. Quando enim martirium a fortitudine elicatur, a charitate vero imperatur, imperatur quidem ex motivo charitatis, sicut primo & principali motivo (quia ex eo elicatur tanquam fine ultimo); sed elicatur ex motivo fortitudinis, tanquam motivo proprio, & tanquam fine intermedio, id est, subordinato fini charitatis.

108 Secundò, non obstat quod ut actus sumat malitiam ab objecto, non oporteat malitiam illam intendi in se & propter se. Respondet enim S. Thomas 1. 2. q. 19. a. 7. ad 3. plus requiri ad bonum quam ad malum: siquidem bonum non est nisi ex integra causa, malum autem ex singulis defectibus. Et si ad contrahendam malitiam necesse foret illam in se & propter se intendi, nullus foret actus malus. Quia nemo intendens ad malum operatur, nec voluntas intendere potest malum sub ratione mali. Hoc ergo necesse non est; sed ad contrahendam malitiam, v. g. furti, adulterii, &c. sufficit velle liberè actum, cui malitia furti, adulterii, &c. annexa cognoscitur. Ubi verò actus volitus annexam habet multiplicem specie malitiam, eo ipso quis multiplicem specie malitiam contrahit, quo liberè vult actum, cui multiplicem illam malitiam annexam esse cognoscit.

CAPUT IX.

Definitio involuntarii, duplexque ipsius acceptio.

109 **I**nvoluntarium, proprie ac positive sumptum, illud est, quod est contra inclinationem voluntatis: tamen involuntarium subinde minus proprie accipitur, cumque non voluntario confundatur. Quemadmodum verò voluntarium, aliud est plene & simpliciter tale, quod scilicet voluntas absolute & efficaciter vult; aliud semiplene & secundum quid tale, quod voluntas solum vult ineffaciter. Sic involuntarium aliud est plene & simpliciter tale, illud utique cui voluntas plene, absolute & efficaciter resistit; aliud semiplene, & secundum quid tale, nimirum illud, cui voluntas plene, efficaciter & absolute non resistit, sed aliquo modo & secundum quid duntaxat.

CAPUT X.

Violentia causat involuntarium simpliciter & absolute.

110 **V**iolentia (inquam) causat involuntarium, non qualecunque, sed plene & simpliciter tale. Quia violentia opponitur voluntario. S. Thomas 1. 2. q. 6. a. 3. causatque motum ad quem voluntas nihil omnino confert, sed absolute & efficaciter ei resistit. Illam proinde voluntas pati nequit in actibus suis elicitis, sed solum in imperatis, ut idem S. Doctor ait a. 3. *Duplex est actus voluntatis; unus ab ipsa elicitus, alius a voluntate imperatus. Quantum ad hos, voluntas violentiam pati potest... sed quantum ad ipsum proprium actum voluntatis, non potest ei violentia inferri. Quia fieri non potest, ut, dum volumus, non velimus.* Augustinus lib. 3. de lib. arb. c. 3. *Ligari potest invitus, quia nolens: velle autem non potest invitus, quia nolens velle, nolens velle.* Concinit Anselmus de lib. arb. c. 5.

Ad majorem hujus evidentiam, adverte, 111 tria haec nomina, involuntarium, coactum, violentum, subinde quidem pro eodem accipi, proprie tamen distingui, tanquam magis & minus commune. Violentum quippe latius patet quam involuntarium & coactum: cum haec duo solum conveniant creaturis cognoscitivis & appetitivis; violentum verò etiam inanimatis, v. g. lapidi, cui vis, non coactio inferitur, dum sursum projicitur. Nec proinde vis seu violentia esse debet contra elicitam inclinationem passivam, sed sufficit quod sit contra inclinationem, seu appetitum innatum. Violentum itaque est, quod procedit ab extrinseco, non solum nihil conferente, sed etiam efficaciter reluctante passivo, sive contra efficacem appetitum ipsius, sive innatum, sive elicitem. Coactum verò est, quod procedit ab extrinseco contra elicitam inclinationem ipsius, sive inclinatio ista rationalis sit, sive non. Invo-